

Nro 43.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Novembernek 26-dik napján 1793.
esztendőben.*

B É T S.

A' többek között a' kegyesség majd leg szebb, tündöklőbb, betsesebb, és szembe tűőbb tulajdonsága a' nagy Fejedelmeknek. Ezen virtus által, és az abból következő le erezkedés, nyájas beszélgetés, és barátságos társalkodás által leg könnyebben meg nyerhetik az alattak valóknak sziveiket. A' melly fejedelmi udvarban a' napkeleti negédség uralkodik, lehetetlen ottan bizodalmat, szeretetet, és tartós hivséget keresni. Tellyes meg gyözödéssel lévén erről e' foiyó században élt, és még mostan is élő, 's uralkodó koro-

R

nás fejek, önként el felejtik nagy méltóságokat, 's annyira le botsátkoznak az őket szerető, 's tisztelő jobbágyaikhoz, mint a' barát baráttyához. Gyakorta tapasztaltuk mi ezen virtust, sőt még mostan is majd minden napon tapasztallyuk ditsőségesen uralkodott, 's uralkodó Fejedelmeinkben. Ezen betses virtussal ékeskedik kedves Fejedelmünk hitvesének, *Mária Therésiának*, el felejthetetlen édes anyánk unokájának, nemzetünket felettébb betsülő Fejedelem IV *Ferdinánd* Siciliai király első szülött leányának, koronája. Ez a' nagy, de igen kegyes Fejedelem asszony e' folyó hólnapnak 10 ik napján *Wrbna* Grófné és *Lagusius* udvari Orvos által kísértetvén, meg látogatta a' Császári közönséges beteg házat, avagy ispotályt, mellynek épitetése által, ha egyéb érdemei nem vólnának is, halhatatlan emlékezetet hagyott néhai II *Jósef* Császár és király maga után. Ebben a' közönséges ispotályban bé menvén uralkodó Felséges asszonyunk, nemcsak minden beteg szobákat; hanem még azokat az épületeket is rendről rendre meg járta, a' mellyekben a' nehézkes asszonyok laknak, szülnek, és a' mellyekben az elméjekben meg háborodtak zárva tartatnak. — Maga nyájas le botsátkozása, édes beszélgetései, és vigasztaló szavai által annyira magához vonta a' betegeknek sziveiket, hogy csak nem minnyáján sirtak örömben, 's ezer meg ezer szerentse kívánással követték ötét. Mind a' beteg házakban lévő tsinosság, mind a' betegekkel való bánás és dajkálkodás, mind pedig a' nékiek adattatni szokott eledelel tettzett ő Felségének.

A' *Bétsi* szabó czéh ditséretre és követésre méltó példáját mutatta a' felebaráti szeretetnek, az által, hogy Fels. Urunknak engedelmeiből, a' tűz által meg károsítatott *Burgstalli* és *Kaudi* lakosoknak számokra a' múlt Octoberben, az *elsőbbeknek* 465 forintot 42 krajtzárt 's 3 fillért, az *utólsóbbaknak* 502 forintot 46 krajtzárt, és 3 fillért gyűjtötenek öfzve.

Olasz Ország.

Igen szomorú és kétséges ki menetelű környülállások közzé vagon a' *Genuai* közönséges társaság létettelve. Eggy felől a' szövetséges hatalmasságok szorongattyák 's kényszerítik a' *neutralitás* alkotmányától való el állásra; más felől tüzzel és vassal fenyegetik a' *Frantziák*, hogyha ellenek fegyvert fogáad, kiktől mind addig lehet is a' *Genuaiaknak* félni, valaméddig amazok a' *Nizzai Grófságnak* birtokában meg maradnak. — Még attól is rettegnék a' szegény *Genuaiak*, hogy ha hadat indítani kényszerítetnek a' közönséges ellenség ellen, bizonyosan örökre elvesztik a' *Frantziáknak* költsön adott nagy summa pénzeket. — Azonban akármit iparkodjanak, lehetetlen a' háborút el kerülniek, kiváltképen minekutánna sok és *Anglus* hadakozó hajók gyüllöttének volna a' *Genuai* ki kötő helybe, és senkit sem ki, sem bé nem botsátanak, kemény meg vizsgálás nélkül, a' mi a' *Frantziákhoz* tartozik, elveszik, akár *Frantzia*, akár *Genuai* hajókon talállyák.

Frantzia Ország.

Amaz szép evangyeliomi példa beszéd: a' ki minémű mértékkal mér másnak, ugyan azon mértékkal fog nékie is mérettetni, néhai *Orleáni* herczegben *Egalité Filepben* is bé tellyesedett. Ő vólt a' mostani *Fr. revolutiónak* első kereke, ő vólt az egyenlőség alkotmányának ki gondolója — ő vólt a' királyi ülő székek le rontója — ő vólt *XVI Lajos* *Frantzia* királynak leg nagyobb ellensége, 's hálálos sententziájának eggy fő oka. — Ugy gondolkozék vala ő eleinte, hogyha a' királyi familiát ki irthattya, könnyen magáévá teheti a' *Frantzia* koronát. Azonban másképen ütött ki a' dolog, nékie is részesülni kellett a' *Gvillotinében*. *Marsiliában* vólt fogsága után, e' folyó hólnapnak 2-dik napján, dél után 5 órakor *Párisba*

érkezett. Önnön maga egy trabant tisztel, egy fedeles kotsiban ült, más utánna ment fedelelen kotsiban pedig a' strázsák. Azután harmad nappal ki hirdettetvén a' Jakobinusok közt, hogy ő fiával égyütt a' *Conciergerie* fog házba záratott volna, *Barrere* nagy hahótával nevetett; *Roberts-piere* ellenben következő jegyzéseket tett felöle:

„ Mit mivellyünk *Orleánsal*, ő a' közönséges társaságban csak egy halzontalan személy. Néhai *Maratnak* az a' plánuma vólt, hogy *Orleáns* fiának, *Capet Lajosnak* leánya (értik XVI *Lajos* királynak első szülött gyermekét *Mária Theresia Sarlottát*, a' ki most 15 elztendejében vagon) adattasson feleségül, kiknek maradékokból jövendőben dictátorai lehessenek Frantzia Országának. Én magam is olly értelemben vagyok, hogy jó leszen e' kettőt öfzve házasítani, hanem jaz a' kérdés, mik legyenek ök a' közönséges társaságban? — *Barrere* kedvezni akarván *Égalité Filep* életének: mi halznát veszük, *úgymond*, *Orleáns* meg ölettetésének? —

„ Ő mi nekünk sem gazdagsága, mivel semmije nintsen; sem elze, mivel a' nélkül is szükölködik; sem mások előtt való tekintete által, mivel ötet minden utállya 's gyülöli, semmit nem árthat. Hogyha ötet életben hagyándjuk, mindenkor ellenében tehettük a' Frantzia tronusra vágyakodó idegen just tartóknak. És hogyha szerentsétlenségéből kéntelenek leszünk más hatalmasságokkal égygyességre lépni, jobb leszen ötet, miat halzontalan alkotmányt dictátorrá tenni, mint más nálla okosabb embert. —

„ Egy szóval méltó meg gondolnunk, hogy néhai *Marát* nagy baráttya vólt *Orleánsnak*, közünk pedig még most is sok *Marátisták* találtnak s. a. t. De akármit igyekezett légyen *Barrere Égalité Filep* életének megtartásán, semmit nem nyert, sokkal több ellenségei találtattak a' Jakobinusok klúbjában, mint baráttyai, a' kik égyátallyában halálát kivánták, és sürgették. —

Arra való nézve e' folyó hólnapnak 6 ik napján

reggeli 6 órakor a' revolutionalis szék eleibe vitetett, 's igen rövid ideig tartott processusa. — Ezen kérdésre: Éggyet értett é a' vólt *Orléáni* hertzeg a' Frantzia köz társaság vezedelmére öszve eskütt *Girondistákkal*? (igy nevezetnek azok, a' kik a' *Gironde* nevü folyó viz mellett öszve gyüllöttek 's pártott ütöttek a' N. Gyülés ellen) ezt a' feleletet adván az esküttek, *igen is*, halálos sententzia mondatott fejére, 's dél utáni 4 órakor el is követtetett rajta. Midön a' halál szekeren maga palotája előtt el vitettetett volna, keserves szemeket vetett arra, 's néhány érthetetlen szókat is szólott. Felettébb sok nézői vóltak, a' kik szüntelen tsúfolták ötet. A' halálos teátrumon sokkal nagyobb bátorságot és álhatatosságot mutatott, mint oda lett vitetéséig. Ö rajta kívül 4-en kósiolták meg akkor a' *Gvillotint*. Leg elsőben is az ö feje ütettetett el, 's mutatott meg a' néző sokaságnak. Sokan tsudálkoztak halálos sententziájának hirtelen lett ki mondatásán, és annak serény végbe vitetésén. Senki sem szánta és könyvezte meg halálát, hanem éggyetlen éggy személy, az is pedig eggy szerecsény vólt.

Ryffzelben és Rochefortban sok gyanús személyeket meg fogattak a' N. biztosok. *Rochefortban* az *Apolló* nevü linea hajónak stabalis tilzteit is meg fogatták, 's vasba küldötték Párisba, a' kik azzal vádoltattak, hogy ok a' *Rocheforti* kikötő helyet az Anglusok kezekbe akarták jádztatni. A' vólt Frantzia ministernek *Roládnak* felesége is által adatott a' revolutiónalis ítélő széknek, a' ki is nagy álhatatossággal, és bátorsággal védelmezte magát az ítélő birák előtt. Oct. 3 dik napján eggy *Aubry* nevü özvegy asszony méltetett halálra *Roládnal* való levelezése miatt. Azzal mentvén magát, hogy ö terhes légyen, továbbra halasztatott halálos sententziájának végbe vitele, hanem meg vizsgáltatván az orvosok és bábák által, és úgy találtatván, hogy semmi baja

nintsen, más nap dél után csak ugyan ki végeztetett e' világból. E' folyó hólnapnak kezdetében a' revolutionalis szék által halálra adattatott személyek között vólt egy *Párisi* órás mester is, 6 neveletlen gyermekeknek atya. Ennek legnagyobb vétke abban állott, hogy közönséges helyen beszélt a' királyi méltoságnak vissza állításáról. Ez által tette magát egy trabant is bűnössé, kinek halálos sententziája ki mondattatván, egy hosszú széken által ugrott, 's meg akarta gyilkolni itélő biráit; hanem vólt trabant társai meg fogták, 's által adták a' hóhér kezébe. *Strafsburgban* 30 tilztek tétettek árestomba azért, hogy a' midőn a' vigyázaton kellett vólna nékiek lenni, a' játék néző helyen múltatták magokat. — *St. Maló* szigetében is sok férfi és asszony személyek fogattattak meg, a' kik mig csak a' hadakozás tart, ki nem fognak a' fog házból botsátlatni.

Novemb. 4 dik napján azt végzette a' N. Gyűlés: 1. Hogy a' fogságba esett katonák ki váltattassanak. 2. Hogy azok a' *Rhemisben* tartatni szokott acták, mellyekben a' Frantzia királyoknak koronáztatásokról való tzeremoniák fel vóltak jegyeztelve, égettessenek meg.

A' *Mompelgardi* deputátusok is másodszer jelentek meg a' N. Gyűlés előtt, 's eleibe terjesztették, hogy a' *Mompelgardi* lakosokra vettetett 400 ezer livrából álló contributiónak meg fizetésére tellyességgel tehetetlenek légyenek.

A' *Burdóba* küldetett N. biztos, vissza menvén *Párisba*, ekként festette le a' nevezett városnak mostani környülállásait: A' *Burdói* revolutió, úgymond, a' Frantzia köz társaságnak hasznárra ment végbe. Oda lett menetelemmel, mind én, mind hivatalos társaim, erőtlének vóltunk az oda való polgári commissiónak el törlésére. — Azért leg elsőben is azon iparkodtunk, hogy a'

városnak nevezetesebb erősségeit el foglalhassuk, mellyet szerentsésen végben vivén, közönséges hadat indítottunk a' polgári előjárók ellen, sokakat közzülök meg ölettünk, 8 at pedig ide hoztunk fogságba. Az elsőbbek között vólt a' *Burdói* fő polgármester, a' ki is természetű ékesen szóilása által nagyon el tudta a' népet tsábitani, 10 millióból álló keresményét el hoztuk magunkal. Már most nagyon meg változott a' *Girondi* osztályban való lakosok gondolkodásoknak módja; mindazáltal jobban fejekben kell verni a' republicanismust s. a. t. „ Ezen jelentésre illyetén végzéseket hozott a' N. Gyűlés: 1. Hogy a' *Girondi* osztálynak eddig való neve töröltessen el, 's ennekutánna *du Béc d' Ambes* osztálynak neveztesse. 2. Hogy a' *Burdoi Párisba* vitetett bűnös előjárók, vissza vitettetvén *Burdóba*, ottan ölettessenek meg, a' hol vétkeztek. 3. Hogy a' fogságban ülő *Lyon*i Rojalisták is, nem *Párisban*, hanem *Lyonban* gvillotiniroztassanak meg.

A' közönséges jóra vigyázó commissiónak nevében azt a' jelentést tette *Barrere* a' N. Gyűlésnek, hogy a' *Tulon* előtt álló Frantzia seregekhez kurirok küldettek azzal a' parantsolattal, hogy mivel *Tulonnak* mostani állapottya leg inkább akadályoztattya a' Frantzia fegyvernek ellenségei ellen való szerentséjét, minden úton módon igyekezzenek a' patrióta seregeknek vezérjei *Tulonnak* vissza vételében. Ezen városnak ostromoltatását *Leygonier* Generálra bizta a' közönséges jóra vigyázó commisió, *Doppet* Generált a' *Pyreneusi*, *Carteaux* Generált pedig az *Alpest* Frantzia seregeknek fő kórmányozójivá rendelte, a' *Rajna* és *Mosel* mellett táborozó, és már most égyben kaptsoltatott seregeknél lévő nemzeti biztosokat vissza hívta, 's másokat küldött helyekre.

A' N. Gyűlésnek az a' végzése, melly szerént jutalom adattatott az ellenségtől által szökött ka-

tonáknak, Novemb. 3. dik napján vissza vétetett, égyfersmind halálos büntetés alatt meg tiltatott, hogy senki is, akár Generál, akár más tizt, akár köz ember légyen az, ne mérészellyen ilyen által szökött katonákat bé fogadni; az is halálos büntetés alatt tiltatott meg, hogy a' kórmányozó vezérnek különös engedelmé nélkül, semmi idegen trombitás ne botsátasson a' Frantzia külső vigyázaton belől. Végezetre azt is meg határozta *Barrerének* javaslására a' N. Gyűlés, hogy minden templomokhoz tartozó ingó 's igatlan jószágok a' nemzetnek jószágáivá tétessenek, az abban találtatándó ezüst és arany, vitessen bé a' pénz verő házakba, a' réz, ón, és vas pedig az fegyver fabrikákba.

A' *Párisi* magistrátusnak Novemb. 2. ik napján tartatott gyűlésében jelentést tett *Chaumet* a' gvillotiniroztatott deputátusoknak processusokról, az általok az nép közzé hányatott assignátákról, és *Valazének* maga meg öléséről. Ahozképest azt végzette a' városi magistrátus, hogy ennekutánna, semmi féle fegyver és pénz ne hagyattasson a' revolutionalis itélő szék eleibe vitetendő bünösöknél — hogy a' *Párisi* szegénységnek táplálásokra, és ruházattyokra eleség és köntös adattasson, hogy azoknak az igaz patriotákuak emlékezetekre, és tizteletekre, a' kik a' Rojalisták ellen való ütközetekben életeket fel áldozták, innep nap rendeltessen — hogy *Marátnak* és *Challiernek* képeik az előülő feje felett függesztessenek fel a' tanáts házban, 's ez a' felyül irás tétessen felikbe: *A' polgári előjáróknak gyülekezete, betsüllli, 's tizteli Maratnak 's Challiernek testekből ki költözött lelkeiket* — hogy a' lizt sütemények készítőinek semmi nádméz ne adattasson ennekutánna.

A' Jakobinusoknak klúbjokban az a' kérdés támadott Novemb. 1. ső napján, hogy a' hadi mesterség szerént kelleneé *Tulont* ostromlani,

avagy annak meg vételére a' föld népét felserkenteni; de sem égygyik, sem másik meg nem határozottatott.

Az erősség nélkül szükölködő helységeknek bátorságokra azt javaslották némellyek, hogy a' lakosok az országba bellyebb vitessenek, és sánctok hányattassanak az Országnek határain, melyekben számos katonaság helyhezttessen. *Landrecy* ki töröltetett a' Jakobinus társaságoknak laistromából, mivel lilium találtatott petsét nyomójokon. A' belső dolgokra vigyázó minister arra kérte a' Jakobinusokat, hogy az újjonnan nyomtatott erköltsi könyveknek meg vizsgáltságokra rendelnének egy tudós férfiakból álló deputátziót, 's az által határozatnák meg, mellyeket kellene olvasásra meg engedni. Eggy Jakobinus tagnak meg jegyzésére, hogy ez a' dolog ellenkezne a' könyvsajtóknak szabadságokkal, bé nem vétetett a' felétel.

Barrerének tett jelentésére, hogy a' *Vendei* osztályból ki üzetett Rojalisták más osztályokba vették volna magokat, azt végzette a' N. Gyűlés: 1. Hogy a' melly város a' Rojalistákat béveszi, avagy leg kissebben is segítségekre lejeendő nékiek, 's őket vissza nem üzendi, pártosnak tartasson, le rontasson, pusztává tétessen, 's minden vagyona kótyavetyére hányattasson. — — 2. Hogy azoknak a' lakosoknak jószágaik, a' kik a' revolutiónak kezdetétől fogva hazájokból ki vándorlottak, 's azóltától fogva vissza nem tértenek abba, confiscáltassanak.

Múlt hólnapnak 29-dik napján azt végzették a' *Párisi* polgári előjárók, hogy minden házi gazda és lakos adja fel a' maga osztálybeli előjárójánál, hány kenyérre vagyon napjában szüksége. Minekutánna ez végbe menénd, mindeniknek égy tzedula fog adattatni, a' mellyen fel lészzen je-

gyeztetve, mennyi kényeret adhat nékie a' kenyér sütő.

A' múlt hólnapnak végén halálra sententziáztatott és megöletett deputátusok ezek voltak:

1. *Brissót Péter János*, Tüdős, 39 esztendő, a' *Ligerisi* osztálynak volt deputátusa.

2. *Vergniaut Péter Victori*, Törvény tudó, 35 esztendő, a' *Girondi* osztálynak volt deputátusa.

3. *Gensonné Arnóld*, Törvény tudó, 35 esztendő, *Burdói* deputátus.

4. *Düperret Claudius*, birtokos nemes, 46 esztendő, a' *Rodánusi* osztálynak deputátusa.

5. *Valazé Károly*, birtokos nemes, 42 esztendő.

6. *Duprat János*, 35 esztendő, a' *Rodanusi* osztálynak deputátusa.

7. *Le Hardi*, Orvos, 35 esztendő, a' *Merbi-hani* osztálynak deputátusa.

8. *Dukos János Ferentz*, Tüdős, 28 esztendő, a' *Girondi* osztálynak deputátusa.

9. *Boyer-Fonfrede János Baptista*, 27 esztendő, a' *Girondi* osztálynak deputátusa, a' ki egynéhány milliónak ura vala.

10. *Boileau Jakab*, 41 esztendő, a' *Jonai* osztálynak deputátusa.

11. *Gardien Ferentz Márton*, 39 esztendő, a' *Ligerisi* osztálynak deputátusa.

12. *Duchastel Gáspár*, 27 esztendő, a' *Sépári* osztálynak deputátusa.

13. *Sillery Brulard*, nagy kapitálista, 57 esztendő, a' néhai Orleáni hertzegnek titkos barátja.

14. *Fauchet Claudius*, volt *Calvadosi* püspök, 49 esztendő, *Somai* deputátus.

15. *Lasourc Dévid*, Protestáns pap, 39 esztendő, a' *Tarni* osztálynak deputátusa.

16. *Cara János Lajos*, Tüdős, 50 esztendő, az *Ararisi* és *Ligerisi* osztálynak deputátusa.

17. *Lesterpt. Beauvais*, 43 esztendő, Kerületbeli adó - szedő.

18. *Mainvielle Péter*, 27 esztendő, a' *Rhodanusi* osztálynak deputátusa.

19. *Antiboul Károly Lajos*, 40 esztendő, a' *Vari* osztálynak deputátusa, és Generális Fiscalisa.

20. *Vigeé Lajos*, 36 esztendő, ennekelőtte granatéros katona, a' *Majenni* osztálynak deputátusa.

21. *Lacase Jakab*, 42 esztendő, kalmár, a' *Girondi* osztálynak deputátusa.

Mind ezek azzal vádoltatván, hogy a' Rojalistákkal égyet értettek, hogy a' királyi méltóságot vissza akarták állítani, hogy a' Frantzia közönséges társaságnak éggysége, szabadsága, és bátorsága ellen dolgoztak, hogy azokban az osztályokban, a' mellyeknek képviselői voltak, nyúghatatlanságot, és pártosságot indítottanak, a' revolutionális szék által halálra ítéltettek, örökségeik pedig confiscáltattak. Minekutánna el olvastatott volna előttök az halálos sententzia, a' podagrás *Silleri* mankóját el vetvén, így szólott: *Az ilyen törvénytelen-sententzia után semmi szükségem nintsen a' gyámolra*, az után elő vévén papiros pénzrel tellyes jegyző könyvét, a' fel sereglert halgatók közzé vetette. Hasonlót miveltek más halálra sententziáztatott deputátusok is, a' jelen való sokaság közzé szórván assignátáikat, így kiáltottanak: *Barátink! legyetek segítségünk*

re. A' jelenvaló sokaság fel szedvén az assignátákat, rész szerént zsebeikbe tették, rész szerént nagy bosszúsággal adván azokat a' deputátusoknak vissza, így kiáltottak: *Éllyen a' Republica! éllyen a' hegy!* Némeltyek az halálra sententziáztattak között azt kiáltották: Hogy ők igaz republikánusok légyenek; hogy az ő ellenségeik örökös szolgaságba akarják a' népet taszítani; nem sokára *úgymond*, fel fog szemetek nyilni, 's meg látni az igazságot. Az halál piatzához érkezvén, 's le szállván a' halál szekérről, meg ölelték egymást, 's ekként éneklettenek: *Allons, Enfants de la Patrie etc.* az az, *nosza rajta hazánkfiái, el érkezett a' ditsőségnek napja.* Sokan közülök beszédet tartottak a' néphez, de a' mellyet a' sokaságnak zúgása miatt lehetetlen vólt érteni. Leg elsőben is *Sillerinek* ütettetett el a' feje, leg utól pedig *Brissótnak*, hogy mivel ő vólt a' leg nagyobb bűnös, lássa a' többinek halálát. Valamennyiszor éggynék a' feje el esett, mind annyiszor azt kiáltotta a' jelen való sokaság: *Éllyen a' Republica! éllyen a' hegy!* — Négy újság írók, a' kik a' meg öletett deputátusoknak magok mentségeiket fel jegyzették, meg fogatván, árestomba tétettek.

A' *Strafsburgba* küldetett 4 N. biztosok egy revolutionalis és hadi törvény széket árlitottanak ott fel, minden osztálybeli előjárókat, 4 en kívül, nem külömben a' *Strafsburgi* Nationalis Gárdának tiszteit le vetették hivatalyaikból, 's beilyebb küldötték az országba. Minden bankósokat, kereskedőket, kalmárokat, nótáriusokat s. a. t. a' kikre gyanúságok vólt a' Jakobinusoknak, meg fogatták, jószágokat, pénzeket, el petsételték, úgy hogy *Strafsburgban* magában, két vagy három millió kész pénz, és mintegy 16 millió papiros pénz foglaltatott el a' közönséges társaság számára. Sok lovas Generál adjutánsok, Generál Májorok, batallion commendánsok, kapitányok, és köz emberek is meg lövöldöztettek a' N. biztosoknak parantsolatlyokra, a' tábor előtt.

Hadi Történetek és Környülállások.

Következendő hadi történeteket tétetett a *Bétsi* hadi Cancellária e' folyó hólnapnak 23-dik napján közönségessé: Novemb. 10-dik napján dél tájban meg támadták *Comines* — *Nord* mellett állott külső őrállóinkat a' Frantziák, kiket Gróf *Althan* kapitány 3 tüzg Blankenstein hufzárokkal, és 3 compánia Laudon szabad seregéből való katonákkal meg vert, 's szélyel üzött. Maga egy kis sebet kapott a' lábán.

Ottó Gen. Májor által portára ki küldetett Eszterházi hufzár regementbeli kapitány *Bégányi* Novemb. 11-dik napján *Mouchicorurt* mellett a' Frantzia lovasságra bukkant, 's ellenek *Szabó* fő hadnagyot küldötte, 's el is üzte. A' midön ezeknek üzésében foglalatoskodtanak vólna a' nevezett tisztek és hufzárjaink, 12 tüzi fát vivő szekerekre akadtanak, a' mellyeknek védelmezői között egy pattantyúst, egy lovászt, és 3 embert fogtanak el, a' 12 szekerekbe fogatott 48 lovak lettenek hufzárjainknak nyereségekké.

Fortlovisnak ostromoltatásáról, és meg vételéről, következő tudósítást küldött ide Gróf *Wurmser* lovas hadi vezér *B. Lauer* kapitány által Novemb. 17-dikén: Minekutánna a' *Weisenburgi* és *Motteri* lineákat meg vették vólna a' Cs. K. hadi seregek, az el széledett Frantziáknak nagy része *Fortlovisba* vette magát. Ahozképest Báró *Lauer* Gen. Májorra bizta Gr. *Wurmser*, hogy az említett erősséget, a' melly a' Cs. K. seregeknek előmenetelekben nagy hátráltatásokra vólt, valami úton módon vegye el. Minthogy magának Gr. *Wurmsernek* az ellenségnek soksága miatt módja nem vólt az ellene való menetelre, nem annyira az ostromlóknak sokságában, mint inkább Báró *Lauer* Generálnak elmésségében, és hadi mesterességében vetette reménységét. Ez a' nagy tapasztalású tizt *Fortlovisnak* környékét meg vizsgálván, minden utakat és ösvényeket el foglaltatott, és

így a' várba lévő őrizetet egézzlen el zárta a'
 többi Frantziáktól. Az után tiz 18 fontos, tiz 12
 fontos ágyúkat, nyóltz 10 fontos haubitzákat, és
 gyóltz 30 fontos böllereket, az az, nagy oblú
 ágyúkat vitetett alája. Octob. 29 dik napját kö-
 vetett éjjel kezdett a' redutáknak, és trászéknak
 ásatásához, mellyeknek segítségé által Novemb.
 3 dik napján 220 ölnire közelített a' várhoz. És
 így, mind a' *Rajna* túl, mind innen, minden
 rendelések meg létevé, Novemb. 10 dikén jó reg-
 gel minden battériákból ágyuzni kezdetett *Báró*
Lauer, és olly nagy szorongattatások közzé ve-
 tette a' várba lévő Frantzia őrizetet, hogy már
 Novemb. 13 dik napján, a' várbeli comendánsnak
Durandnak segédjével égyütt, egy trombitás
 ment hozzá, 's vitt nékie levelet, mellyben azt
 kérték a' Frantziák, hogy nékiek 24 órani fegy-
 ver szűnés engedtesen, hadi tanátsnak tartásá-
 ra. *B. Lauer* mint okos hadi vezér észre vévén a'
 Frantziáknak félelmét, 4 óránál többet nem en-
 gedett a' gondolkozásra, a' midőn biztosok jöven-
 ki a' várból, a' capitulatiónak pontyait fel tet-
 ték, a' mellyeket az azokra adatott feleletekkel
 égyütt a' jövő alkalmatossággal közleni fogjuk
 Erd. Olvasóinkal. Most pedig tsak azt jelentyuk,
 hogy Nov. 14-ik napján dél után 2 órakor, a' ne-
 vezett erőség és az városnak egyyk kapuja által
 adattak a' Cs. K. seregeknek. *Novemb. 16-ik nap-*
ján reggel ki masirozott a' fogságra esett 4415
 főből álló Fr. őrizet, kik között *Durand* Gene-
 rállal égyütt 107 stabális, és fő tizt, egy hadi
 comissarius, 6 táborig tizt viselő, és 430 all tiz-
 tek vóltanak. Négy colonnében mentenek ki a'
 varból, és a' mint a' második *tzikkelyben* meg-
 határozottatott a' váron túl 600 lépésnre, mind-
 nyájan le rakták fegyvereiket, 's által kísértettek
 a' *Rayna* vizen. Nyertenek a' győzedelmesek
 111 ágyut, sok táborig munitzioval edjutt, 5 zászlót,
 2000 mázsa puska port, 50 táborig hidat, 2 hi-
 dast, sok apró hajót, 64 vas matskát, 168 lo-
 vat, 380 vágó marhát, 562 darab juhót. Ennek-

felette sok bé sózott húst, kéttzer sült kenyeret, lisztet, gabonát s. a. t. Mellyeknek számát a' Kurirnak el jövetelekor még fel nem jegyzték a' Cs. K. tábori comissariusok.

Lengyel Ország.

A' Prussiai király II *Wilhelm*, igen nagy örömmel fogattatott Lengyel Országi keresményében, déli Prussiában. *Lowitzban* a' *Római* Vajdaságnak népes városában, melly ennekelőtte a' *Gnésnai* Érsekké, és Lengyel Országi Primásé vólt, harmad napig múlatott, holott a' többi közt udvarlására mentenek a' Lengyel Országi Primás, a' *Cujaviai* püspök, és négy Russus Generálok, u. m. *Igelström*, *Subov*, *Bauer*, és hertzeg *Apraxin*. Oct. 24 dik napján ugyan *Lowitzban* fényes bált tartott, mellyben a' leg első tántzot is maga a' király járta el *Radzivil* hertzegnével. Onnan *Petrikauban* menvén, 50 napkeleti köntösökben öltözött, 's égő szövétnekeket kezekben tartott zsidók mentenek eleibe fél mélyföldnire. *Plotzkban* való múlatásakor, értésére adatván az oda fel gyült nemesség által, hogy a' *Petrikauban* fel állitatott kórmány széktől messze esne a' *Plotzki* vidék, és így nehezen esne a' lakosoknak az oda való menetel: arra határozta meg ő Felsége magát, hogy a' *Vistulán* túl is egy kórmány széket fog *Plotzkóban* fel állítani. Illyenképen három kórmány szék leszen déli Prussiában, u. m. egy *Posnaniában*, másik *Petrikauban*, harmadik pedig *Plotzkban*. Dolgainak végzése után e' folyó hónapnak kezdetében vissza indúlt Lengyel Országból a' király, 's *Boroszlón* által *Berlinbe* ment.

Magyar Ország.

Rév - Komáromból, Novembernek 16-dikán.

Kedves Úr!

A' kinek tsak a' minap kéré arra pennája,
Földindulásnak legyen hogy hírt mondó postája:
 Az, ismét más szomorú esetnek lett írója,
 'S a' szemmel látott kárnak másokkal kéz sirója.
 Mert tsak allig ment *Titán Oceán-tengerébe*
 Tegnap, mikor el fáradt lova a' szekerebe;
 A' *négy elementumok* között eggynek, a' tűznek,
 Gondatlansága miatt égy szolgálló rossz szűznek:
 Hogy hét szegény lakossink' háza leve prédája,
 Ezer jajt az egekre, kiknek kiálta szája.
 Óh szomorú történet! rettenetes ítélet!

Melly sok viszontagságnak van ki téve ez élet!
 De más felől tsak ugyan e' vólt a' vizafiztalás,
 (*Gondviselésre* nézve, különös tapasztalás!)
 Hogy *Aeolus* el únván fújni tovább pofáját;
 Meg szünteté a' szelet, 's bé hunyá ízemét száját.
 Azomban az *Hóldnak* is *Naptól* vett fényessége,
 A' tűz körül forgóknak vólt nem kis segittsége.
 Így hát könnyű vólt *Vulkán'* szikráit el óltani,
 'S égyik házról, másakra tovább nem bocsátani.
Természetnek fő Ura! kinek régen tsapássod
 Tíz vólt, 's az embereken tett nagy bolfszú-ál-
 lásod.

Vallyon mi velünk is így bánsz e' búsulásodban?
 Tovább is így büntetisz é fel lobbant haragodban?
 Nem *Uram!* mert vég nélkül való *Jó Istenünk* vagy;
 Kegyelmed és irgalmad, hadd legyen hát hoz-
 zánk nagy!

Ref. O. R. M. I.

* * *

Eggy fél árkos Tóldalékkal égyütt.

Doct. Decsy Sámuel.